

zaaknummer 2013W1125(1)

9 december 2014

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. N.D. Geraads, advocaat te Eindhoven,

tegen:

[naam],
geboren op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus,
juridisch adviseur: mr. R.P. Baetens, advocaat te Tilburg.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 13 februari 2014. Op 7 april 2014 is bij de griffie een verweerschrift ingekomen van mr. R.P. Baetens, namens aangeklaagde.

Op 11 november 2014 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden, maar waar mevrouw drs. L. Erfmeyer wegens ziekte afwezig was. Partijen hebben echter desgevraagd verklaard daarin geen reden te zien om de behandeling ter zitting aan te houden. Naast de te noemen leden werd de zitting bijgewoond door mevrouw mr. H.L. Miedema, aankomend griffier.

Klager is vanwege gezondheidsredenen niet verschenen. Hij heeft zich ter zitting laten vertegenwoordigen door zijn echtgenote, mevrouw [naam]. Zij heeft het standpunt van haar echtgenoot nader toegelicht. Mevrouw [naam] werd bijgestaan door de kantoorgenoot van mr. Geraads, mevrouw mr. L. Bastiaans. Voorts was ter ondersteuning van klager en zijn echtgenote aanwezig de heer [naam], vertrouwenspersoon van klager.

Aangeklaagde is verschenen en werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Baetens. Namens de Congregatie is verschenen pater [naam], provinciaal overste.

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager is in de periode van ongeveer 1960 tot 1964, gedurende zijn verblijf op het internaat [naam] te [plaats], seksueel misbruikt door aangeklaagde die aldaar groepsleider was.

2.2 Klager is geboren in [plaats] in een gezin met zes kinderen. Klager is het derde kind. Door de Raad voor de Kinderbescherming werd klager uit huis geplaatst, omdat hij flink werd mishandeld door zijn vader. Klager herinnert zich dat hij eerst werd geplaatst in een observatiehuis in [plaats]. Vervolgens werd klager geplaatst in [instelling] in [plaats]. Na een kort verblijf aldaar werd klager overgeplaatst naar [instelling] in [plaats]. Klager werd geplaatst in refter 3. Aangeklaagde was de leider van de groep. De broer van aangeklaagde had in het internaat een administratieve functie; naar klager meent was hij adjunct-directeur. Nadat aangeklaagde in enkele weken het vertrouwen van klager had gewonnen moest klager bij aangeklaagde op schoot komen zitten. Aangeklaagde raakte hierbij “per ongeluk” de geslachtsdelen van aangeklaagde aan. De betastingen over de kleding heen gingen na enkele weken als vanzelf over in betastingen onder de kleren.

Voorts werd klager betast na het douchen. Twee keer per week werd er gedoucht, waarbij aangeklaagde over een plank boven de douchehokjes liep. Zo hield aangeklaagde toezicht op de kinderen. Als aangeklaagde meende te hebben waargenomen dat klager zich niet goed had gewassen, deed aangeklaagde het nog eens over. Bij het “wassen” raakte aangeklaagde de geslachtsdelen van klager aan en ging met de vinger in de anus van klager. Klager herinnert zich dat dit misbruik tientallen keren is voorgekomen.

Omdat klager het zo vreselijk vond in het internaat, is hij meerder keren weggelopen. Telkens werd klager teruggehaald en voor straf één tot enkele dagen in het cellencomplex (de cachotten) van het internaat opgesloten. Aangeklaagde kwam klager bezoeken in het cellencomplex. Hij dwong klager hem af te trekken. Ook heeft aangeklaagde klager anaal verkracht. Dit gebeurde tot bloedens toe en is meerdere keren voorgekomen. Na de laatste anale verkrachting werd klager vanwege de bloedingen opgenomen in de ziekenzaal. Klager herinnert zich dat werd gezegd dat klager Rode Hond had.

Klager is hierna weer weggelopen en werd vervolgens in [instelling] geplaatst.

2.3. Na zijn verblijf op [instelling] had klager veel problemen. Hij was erg agressief en kwam in aanraking met politie en justitie. Uiteindelijk heeft klager een TBS-maatregel opgelegd gekregen, waarna hij werd geplaatst in [TBS-kliniek] in [plaats]. Ook daar is klager gevlucht en heeft hij zich onttrokken aan de TBS. Na enige tijd werd klager aangehouden en teruggebracht naar [TBS-kliniek]. Na gesprekken met een psychiater is een behandelplan gemaakt en is klager de gelegenheid gegeven met proefverlof te gaan en een “normaal” bestaan op te bouwen. Na het einde van de TBS is klager nooit meer in aanraking geweest met politie of justitie

2.4. Klager is tweemaal getrouwd geweest en heeft drie kinderen. Sinds 1996 is hij samen met zijn huidige echtgenote, mevrouw [naam]. Klager is gedurende vele jaren [beroep] geweest, doch zit sinds 12 jaar in de WAO vanwege rugklachten. Klager heeft ook ernstige COPD-klachten.

2.5. Gedurende zijn leven is klager regelmatig bezig geweest om informatie te vergaren over de broeders die hem hebben misbruikt. Het werd een obsessie voor klager. Elf jaar geleden besloot klager van zijn woonplaats naar [instelling] te lopen als een soort pelgrimstocht. Klager heeft de tocht niet kunnen volbrengen en is opgehaald door zijn echtgenote. Samen hebben zij een bezoek gebracht aan [instelling], waar inmiddels een justitiële jeugdinstelling was gevestigd. De directeur, de heer [naam], en een psycholoog hebben klager en zijn echtgenote rondgeleid. Klager werd zeer respectvol behandeld. Voor klager was het een uiterst emotioneel en aangrijpend bezoek, aangezien ook de cachotten werden bezocht. Klager heeft daar heel heftig op gereageerd.

Eenmaal thuis heeft klager aangeklaagde opgebeld. Aangeklaagde is vervolgens teruggebeld door de broer van aangeklaagde, de heer [naam], die klager en zijn echtgenote thuis heeft

bezoekt. Tijdens dit gesprek heeft de broer, die volgens klager en zijn echtgenote geen weet had van hetgeen aangeklaagde de pupillen had aangedaan, zijn excuses aangeboden voor wat aangeklaagde gedaan zou hebben. Hij wilde vooral weten wat klager zou gaan doen met zijn verhaal. Ter zitting heeft mevrouw [naam] verklaard dat de broer tijdens het gesprek had verteld, dat het niet de eerste keer was dat hij iemand voor zijn broer bezocht. Mevrouw [naam] had de indruk dat de broer voor aangeklaagde “de puin achter hem” aan het opruimen was.

2.5. Klager wenst erkenning van de feiten en de gevolgen die het misbruik voor hem hebben gehad. Ook wenst klager in aanmerking te komen voor schadevergoeding.

3. Het verweerschrift (zakelijk weergegeven)

Aangeklaagde heeft in zijn verweerschrift en ter zitting het gestelde misbruik ten stelligste ontkend. Aangeklaagde was van 1959 tot en met 1972 werkzaam in [instelling] en vanaf 1960 als groepsleider van refter 3. Dat was een bijzondere groep; het waren uitsluitend oudere jongens van 13 tot 15 jaar die nog op de lagere school zaten. Blijkens het GBA-uittreksel verbleef klager van 1963 tot 1965 in [instelling] en niet van 1960 tot 1964. Aangezien klager heeft verklaard dat hij binnen kwam in refter 3 lijkt het jaartal 1963, toen klager 12 jaar, was beter te kloppen. De naam van klager komt aangeklaagde enigszins bekend voor, maar hij kan zich klager niet herinneren. Als het zo zou zijn dat klager tot 1965 in refter 3 zou hebben gezeten, zou dat betekenen dat klager toen ook nog op de lagere school zat. De pupillen van de lagere school werden volgens aangeklaagde niet bestraft met een opsluiting in het cellenblok; dat kwam in groep 3 niet voor.

Aangeklaagde heeft met nadruk opgemerkt, dat hij nimmer een jongen naar de cachotten heeft gestuurd en evenmin een jongen aldaar heeft bezocht. Aangeklaagde herinnert zich wel dat hij er eens een rondleiding heeft gehad, toen er geen jongens waren opgesloten. Aangeklaagde ontkent dan ook ten stelligste, dat hij klager in het cellencomplex heeft misbruikt.

Evenzeer ontkent aangeklaagde hetgeen klager stelt aangaande het douchen en wassen. Aangeklaagde was niet belast met het toezicht bij het douchen. Dit was de taak van broeder [naam] of een invaller. Voor aangeklaagde was het douchemoment een moment van pauze; het drinken van een kopje koffie of het maken van een praatje met een medebroeder.

Aangaande het telefoongesprek dat aangeklaagde met klager heeft gevoerd, heeft aangeklaagde verklaard dat klager hem inderdaad een keer heeft gebeld. Omdat aangeklaagde niet goed wist met wie hij te maken had, heeft hij klager naar zijn broer verwezen. De broer van aangeklaagde had een administratieve functie op het internaat en aangeklaagde ging ervan uit, dat klager naar zijn broer op zoek was. Aangeklaagde heeft verklaard dat het hem bekend is, dat zijn broer klager heeft bezocht, maar het hem niet bekend is wat er besproken is.

Ter zitting heeft mevrouw [naam] gesteld, dat klager zich nog goed kan herinneren dat aangeklaagde degene is die hem heeft misbruikt, aangezien aangeklaagde een [uiterlijk kenmerk] had. Aangeklaagde heeft ter zitting verklaard dat zijn [uiterlijk kenmerk] misschien een houvast was voor klager om zich hem als broeder te herinneren, maar dat hij niet degene is die klager heeft misbruikt.

Aangeklaagde heeft verklaard dat het hem treurig stemt om te lezen over het misbruik dat is voorgevallen. Aangeklaagde betreurt het dat hij niet op de hoogte was van het misbruik en er verder niets over kan verklaren.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. De schriftelijke verklaring van klager en de toelichting van de echtgenote van klager ter zitting zijn op de Klachtencommissie oprecht en authentiek overgekomen. Bij de beoordeling van een klacht is voor de Klachtencommissie daarnaast echter van belang of het verhaal van klager aangaande het misbruik dat hem is overkomen ook aannemelijk is en bovendien of aannemelijk is dat het misbruik door de aangewezen aangeklaagde is gepleegd.

Door het namens aangeklaagde ingediende verweerschrift en de verklaring van aangeklaagde ter zitting is bij de Klachtencommissie twijfel gerezen omtrent de vraag of aannemelijk is, dat deze aangeklaagde degene is aan wie de door klager genoemde daden kunnen worden toegeschreven. Allereerst is onduidelijkheid gerezen omtrent de periode van verblijf van klager in het internaat. Klager stelt dat hij van 1960 tot 1964 in het internaat heeft verbleven, doch uit het overgelegde GBA-uitreksel blijkt dat klager van [dag] [maand] 1963 tot [dag] [maand] 1965 op het adres van het internaat woonachtig was. Mr. Bastiaans heeft ter zitting verklaard, dat klager erbij blijft, dat hij al in 1960, toen hij derhalve negen jaar oud was, in het internaat werd geplaatst en gedurende zijn vierjarig verblijf aldaar uitsluitend in refter 3 heeft verbleven. Aangeklaagde heeft verklaard dat groep 3 uitsluitend werd gevormd door oudere jongens van ongeveer 13 tot 15 jaar die nog op de lagere school zaten. Aangeklaagde heeft verklaard, dat hij zich klager niet voor de geest kan halen, maar dat zijn naam hem wel bekend voorkomt. Aangeklaagde heeft verder verklaard, dat het zou kunnen dat klager onder zijn leiding in groep 3 heeft verbleven. Aangeklaagde heeft het misbruik echter ten stelligste ontkend. Zo heeft hij gesteld dat niet hij, doch broeder [naam] toezicht hield bij het douchen. Voorts heeft hij gesteld, dat kinderen van zijn groep niet naar de cachotten werden gestuurd, omdat het een lagere schoolgroep betrof. Aangeklaagde is naar zijn zeggen zelf slechts eenmaal tijdens een rondleiding in het cellencomplex geweest.

Gelet op de onduidelijkheden en tegenstellingen in de verklaringen van klager en aangeklaagde heeft de Klachtencommissie op een aantal punten geen helderheid kunnen krijgen. De broer van aangeklaagde, de heer [naam], is inmiddels overleden, zodat hij geen verklaring kan afleggen omtrent het gesprek dat hij met klager heeft gevoerd. Voorts zijn geen ondersteunende verklaringen van artsen of therapeuten overgelegd, die het verhaal van klager ondersteunen. Aan klager is een TBS-maatregel opgelegd in het kader waarvan hij met psychologen/psychiaters heeft gesproken. Mevrouw [naam] heeft verklaard dat tijdens die gesprekken het misbruik niet aan de orde is gekomen en dat daarom geen verklaringen zijn opgevraagd.

Ten aanzien van de door klager aangevoerde klacht met nummer 2012T839(2)) moet worden geconstateerd, dat ook in die klacht niet aannemelijk is geworden, dat het misbruik door aangeklaagde is gepleegd. Daarbij komt dat het misbruik zoals in die klacht wordt beschreven anders van aard is en op andere plaatsen plaatsvond. De verklaring van de heer

[naam] kan evenmin tot steunbewijs dienen, nu daarin niet is aangegeven welke broeder zich schuldig heeft gemaakt aan welke vorm van mishandeling of misbruik.

Uit de overgelegde verklaringen en de bestaande klachten is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat op het [internaat] ernstige misstanden hebben plaatsgevonden in de vorm van mishandelingen, vernederingen en seksueel misbruik. Klager is daarvan eveneens het slachtoffer geworden. Aangezien echter niet aannemelijk is geworden, dat het gestelde misbruik door aangeklaagde is gepleegd kan de klacht niet gegrond worden verklaard.

De Klachtencommissie wijst er met nadruk op dat, mochten er in de toekomst feiten of omstandigheden bekend worden die het relaas van klager ondersteunen, hij herziening van dit advies kan verzoeken.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de provinciaal overste van de Congregatie van de Priesters van het Heilig Hart van Jezus de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 9 december 2014 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, drs. J.L.H.H. Kunnen en drs. L. Erfstemeyer, leden, bijgestaan door mr. J.C. Quint, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en aangeklaagde en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager en aangeklaagde verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager en aangeklaagde schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies heeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.